

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย ในคดีหมายเลขดำที่ ฐ. ๓๐๗๖/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด และนายปรีชา ปุณณกิติเกษม) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ฐ. ๓๐๗๖/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด และนายปรีชา ปุณณกิติเกษม ผู้ร้อง ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ยื่นฟ้องต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ขอให้พิจารณาคดี บัญชีเดินสะพัด กู้เบิกเงินเกินบัญชี และค้ำประกัน ให้ร่วมรับผิดชอบชำระหนี้ เป็นเงิน ๖๕๕,๒๕๖.๕๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕.๕ ต่อปี ของต้นเงิน ๕๐๕,๘๘๕.๕๕ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้อง จนกว่าจะชำระเสร็จ

ผู้ร้อง (ในฐานะจำเลย) ยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และเห็นว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลด ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ เพราะเป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชนผู้บริโภค และเป็นการผูกขาดตัดตอนซึ่งไม่เป็นไปตามกลไกตลาดที่แท้จริง นอกจากนั้นการบัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยหรือส่วนลดซึ่งธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ โดยไม่ผ่านรัฐสภา เท่ากับว่ากฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหารเป็นผู้ตรากฎหมายเอง บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘

ศาลแพ่งเห็นว่า จำเลยทั้งสองให้การต่อสู้คดี โดยยกประเด็นเกี่ยวกับเรื่องการคิดอัตราดอกเบี้ยของโจทก์ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒)

LIRT

พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ และฝ่ายโจทก์ไม่คัดค้านที่จะส่งข้อโต้แย้งของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงส่งคดีนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการกีดกันดอกเบี้ยวของโจทก์ตามฟ้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญ ให้รับเรื่องนี้ไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิจารณาแล้ว ปัญหาที่ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่ นั้น ปัญหานี้ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีก คงมีปัญหาคำที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๑ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑)

(๒) ดอกเบี้ยวหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้

ฯลฯ

การกำหนดตามมาตรานี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ บัญญัติว่า “ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา”

มาตรา ๒๑๘ บัญญัติว่า “ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับ ดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

... ฯลฯ ...”

LIRT

ดังนั้นเมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว จะเห็นว่า โดยหลักนั้นกฎหมายต้องมาจากรัฐสภาซึ่งเป็นอำนาจนิติบัญญัติ อันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตย โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ซึ่งอยู่ในหมวด ๑ บททั่วไป ได้บัญญัติว่า “อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งก็หมายความว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติโดยทางรัฐสภา

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ รัฐสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ว่าด้วยที่มาของกฎหมายว่าร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะตราขึ้นเป็นกฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา นั่นก็คือเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ที่จะทรงตราพระราชบัญญัติหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามที่รัฐสภาถวายคำแนะนำและให้ความยินยอม ส่วนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๑๔ ให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดได้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ที่ตราขึ้นเท่านั้น มิได้มีข้อความใดที่เกี่ยวข้อกับพระราชอำนาจในการตรากฎหมายนั้นเลย บทบัญญัติมาตรา ๑๔ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ จึงหาได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ไม่

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ คณะรัฐมนตรี ก็เช่นเดียวกันเป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในการตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ โดยการถวายคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพระมหากษัตริย์จะทรงใช้พระราชอำนาจนั้นเป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีใช้ดุลยพินิจตามมาตรา ๒๑๘ วรรคสอง ส่วนมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ เป็นบทบัญญัติให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทย มิได้เกี่ยวกับพระราชอำนาจในการตราพระราชกำหนด หรือการใช้ดุลยพินิจของคณะรัฐมนตรีที่จะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์แต่อย่างใด กรณีจึงหาได้ขัดหรือแย้งกันไม่

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘

นายศักดิ์ เตชะชาล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIRT